

Etikai és szakmai iránymutatás az Ökopszichológiai Intézethez kapcsolódó tartalmak, módszertanok és képzési formák továbbviteléhez

Frissített változat – 2026. március 31.

Jelen szöveg az Ökopszichológiai Intézet korábbi etikai nyilatkozatának frissített és bővített változata.

Az Ökopszichológiai Intézet munkája során az elmúlt években olyan módszertani rendszerek, gyakorlattípusok, modellek, fogalmi keretek és képzési struktúrák jöttek létre, amelyek a hazai ökopszichológiai és természetkapcsolati mező formálásában is szerepet játszanak.

Természetesnek és szakmailag értékesnek tartjuk, hogy az Intézet munkájához kapcsolódók – programrésztvevők, képzésben tanulók, alumni tagok, együttműködők vagy inspirálódók – a nálunk megismert szemléletből, tudásból és tapasztalatból saját szakmai útjukon is építkeznek.

Ez a dokumentum azért született, hogy ebben a továbbvitelben segítsen eligazodni. Célja nem a továbbvitel korlátozása, hanem annak átlátható, arányos és szakmailag korrekt formáinak támogatása.¹

1. Amit fontosnak tartunk

1.1. Jó, ha látszik, miből építkezünk

A szakmai fejlődés természetes része, hogy egymástól tanulunk és különböző forrásokból építkezünk. Az Ökopszichológiai Intézet szempontjából azt tartjuk fontosnak, hogy amikor valaki az itt tanultakból vagy a nálunk megismert szemléletből dolgozik tovább, ez a kapcsolódás ne váljon láthatatlanná.

Ez nem minden esetben jelent formális hivatkozást. Gyakran elegendő egy arányos jelzés a szakmai háttérrel. A lényeg, hogy a forrás ne tűnjön el és a szakmai kapcsolódások a résztvevők és a szakmai közeg számára értelmezhetőek maradjanak.

1.2. Jó, ha érzékelhető, mi a saját és mi az átvett

A legtöbb szakmai út nem „teljesen saját” vagy „teljesen átvett”, hanem ezek keveréke. Ez természetes és szakmailag legitim. Amit fontosnak tartunk, az az, hogy a szakmai gyakorlatban és kommunikációban is érzékelhető maradjon:

- mi az, ami más forrásokra épül,
- és mi az, ami saját hozzájárulásként jelenik meg.

¹ Továbbá a dokumentum nem az ökopszichológiai munka egész területére vonatkozik, hanem kizárólag az Ökopszichológiai Intézetben kialakult, felismerhető módszertani és fogalmi rendszerekre.

Ez különösen fontos saját program vagy képzés kialakításakor, ahol a források és a saját hozzájárulás aránya meghatározza a szakmai értelmezhetőséget. A cél az átláthatóság és a szakmai arányérzék támogatása, amely segít elkerülni a megtévesztő vagy aránytalan önmeghatározást.

1.3. Jó, ha a tartalmak szakmai funkciója nem torzul

Az Ökopszichológiai Intézet munkájában számos olyan gyakorlat, fogalom és modell jelenik meg, amely egy tágabb módszertani és szemléleti rendszer része. Ezért fontos számunkra, hogy ezek más közegben való használatuk során megőrizzék eredeti szakmai funkciójukat és jelentésüket.

A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy egy elem ne pusztán leegyszerűsített technikaként vagy könnyen fogyasztható programelemmé válva jelenjen meg, ha eredetileg mélyebb kapcsolódási vagy észlelésváltozási potenciállal bír. Ha egy gyakorlat kiragadva, egyszerűsítve jelenik meg, könnyen elveszítheti azt a szakmai mélységet és átalakító erőt, amely eredetileg értékessé tette. Ez nemcsak az adott elem működésére hat, hanem a tágabb szakmai mező értelmezését is befolyásolja.

Nem a változás vagy adaptáció ellen szeretnénk védeni ezeket, hanem inkább attól, hogy használatuk során kiüresedjenek vagy elveszítsék szakmai mélységüket.

1.4. Mi között érdemes különbséget tenni?

Teljesen legitimnek tartjuk a szakmai inspirációt, az adaptációt és a saját programok kialakítását. Azt szeretnénk támogatni, hogy a továbbvitel felszabadultan, ugyanakkor szakmailag tisztán történjen. Nem az a kérdés, hogy történik-e továbbvitel, hanem az, hogy ez mennyire átlátható, arányos és szakmailag követhető módon valósul meg. A szakmai gyakorlatok értelmezésében segíthet az alábbi három helyzet elkülönítése:

Általános szakmai inspiráció: amikor a hatás szemléleti vagy attitűdszintű és nem jelenik meg konkrét módszertani elemként.

Felismerhető adaptáció: amikor egy módszertani elem, gyakorlat vagy fogalmi keret felismerhető módon jelenik meg, miközben az adott kontextushoz igazodik. Ilyenkor szakmailag indokoltnak tartjuk, hogy a kapcsolódás arányos módon látható maradjon.

Aránytalan vagy megtévesztő reprezentáció: amikor egy részben vagy nagyrészt átvett szakmai elem, módszertani forma vagy fogalmi rendszer úgy jelenik meg, mintha az teljes egészében saját fejlesztés volna, vagy amikor a kommunikáció nem teszi reálisan értelmezhetővé a forrásokat és a szakmai hátteret.

1.5. Érzékeny helyzetek

Vannak olyan szakmai helyzetek, amelyek különös figyelmet igényelnek a továbbvitel szempontjából. Ilyennek tartjuk például azt, amikor valaki még kialakulóban lévő, nem

teljesen integrált vagy részben tanulói helyzetben megszerzett tudásból kezd nyilvános szakmai tartalmat, szolgáltatást vagy módszertani pozíciót építeni. Ilyenkor a transzparencia különösen fontos: segíti, hogy a résztvevők és a szakmai közeg reálisan értelmezni tudják a mögöttes szakmai hátteret és tapasztalati szintet.

2. Különösen érzékeny területek

2.1. Módszertani formátumok

Az Ökopszichológiai Intézet munkájában egyes elemek nem pusztán egy-egy gyakorlatot vagy programot jelentenek, hanem összetett, saját módszertani logikával rendelkező rendszerek. Ilyenek tekintjük többek között a képzéseinken oktatott *természetkapcsolati sétákat* és *részvételi sétákat*, amelyek nem egyszerűen programformák, hanem saját facilitátori, szemléleti és gyakorlati működésmódra épülő rendszerek.

A részvételi séták módszertanát az Intézet munkájában alapszertannak tekintjük: erre épülnek rá más módszertani megközelítéseink és azok eszköztárai. Ilyenek például:

- a green coaching képzésekben oktatott green coach eszköztár,
- a pszichológusoknak szóló képzésben oktatott ökopszichológiai tanácsadás és ökopszichoterápia eszköztára,
- a természetkapcsolat-facilitátor és részvételi séta-vezető képzésekben oktatott természetkapcsolati eszköztár,
- valamint az ökoterápia és ecotuning képzésekben oktatott ökoterápiás és alkalmazott ökopszichológiai eszköztár.

Ezek a módszertanok saját specifikus elemekkel is kiegészülnek, ugyanakkor közös alapjuk a *részvételi séták* szemléleti és módszertani kerete. Ha valaki ilyen típusú formátumokból dolgozik tovább, azt tartjuk tisztának, ha ez a szakmai kapcsolódás nem válik láthatatlanná.

Különösen problémásnak látjuk azokat a helyzeteket, amikor ezek a módszertani elemek vagy rendszerek más, egyszerűbb, ismertebb vagy piacképesebbnek tűnő szolgáltatási kategóriák alatt jelennek meg úgy, hogy közben az eredeti módszertani különbség, szakmai mélység vagy kompetenciahatár elhalványul. Ez nemcsak a felismerhetőséget csökkenti, hanem azt is befolyásolja, hogy a résztvevők reálisan értelmezik-e a mögöttes szakmai hátteret.

2.2. Gyakorlatrendszerek és gyakorlatcsaládok

Az Ökopszichológiai Intézet munkájában több olyan gyakorlatcsalád alakult ki, amelyek nem pusztán egyedi ötletek vagy feladatok, hanem egymásra épülő szakmai rendszer elemei.

Ide tartoznak például:

- a lépték- és nézőpontváltáson alapuló gyakorlatok,
- a természettudományos valóságélményből kiinduló vizualizációs gyakorlatok,
- a nonhumán létezőkhöz való kapcsolódást az információgyűjtés és a jelenléti, tapasztalati ráhangolódás váltakozására építő gyakorlatok,

- valamint a percepció finomítására és a természetészlelés mélyítésére szolgáló gyakorlatok.

Amit itt fontosnak tartunk, az nem az, hogy ezeket „ne lehessen használni”, hanem az, hogy ha ezek egy felismerhető szakmai rendszer részeként élnek tovább valakinél, az ne váljon kontextus nélkülivé.

2.3. Saját modellek és fogalmi keretek

Az Ökopszichológiai Intézet munkájában több olyan modell, fogalom és értelmezési keret is kialakult, amelyek a szakmai munka következetesen használt tájékoztató pontjai. Ide tartoznak például:

- a természetészlelés szintjeihez kapcsolódó modell,
- az ökopszichológiai paradigma modell,
- az életszerűség fogalmának kidolgozott értelmezése,
- a természetempátia olyan megközelítése, amely az érzelmi ráhangolódást a hasonlóságon keresztüli nézőpontfelvétellel kapcsolja össze, és a hasonlóság szempontjait tudatosítja,
- az egyediséggel való munka mint a kapcsolódás fontos fókusza,
- valamint a természettudományos és ökopszichológiai nézőpontok sajátos integrációjára épülő megközelítések.

Itt sem önmagukban fogalmak vagy témák körülhatárolása a cél, hanem az, hogy a mögöttük álló szakmai kontextus ne váljon láthatatlanná. Ez különösen fontos, amikor ilyen elemekre szakmai önmeghatározás vagy módszertani identitás épül: ilyenkor lényeges különbséget tenni az általános témák használata és az Ökopszichológiai Intézethez köthető, felismerhető fogalmi vagy módszertani keretek továbbvitele között.

3. Mit segíthet végiggondolni, ha valamiben bizonytalan vagyok?

Ha valaki bizonytalan abban, hogy egy szakmai elem, gyakorlat, fogalom vagy program továbbvitele mennyire tiszta vagy korrekt, gyakran segíthet néhány egyszerű kérdés:

- Ha valaki kívülről ránéz arra, amit csinálok, érzékelhető számára, miből építkezem?
- Amit most használok, az inkább egy tágabb szakmai hatás része vagy már egy felismerhetően továbbvitt módszertani vagy fogalmi elem?
- Világos számomra, hogy mi az, amit tanultam, mi az, amit ebből tovább alakítottam, és mi az, ami valóban saját fejlesztés?
- Ha kivenném belőle azokat az elemeket, amelyeket az Ökopszichológiai Intézet szakmai közegében tanultam vagy ismertem meg, maradna-e még egy felismerhetően önálló szakmai forma vagy ajánlat?
- A kommunikációm alapján a résztvevőim vagy követőim reálisan értik, honnan jön ez a tudás, szemlélet vagy módszertani keret?

- Ha valaki, aki ismeri az Ökopszichológiai Intézet munkáját, ránézne erre, valószínűleg azt mondaná: „Igen, ez tisztán és korrekten van továbbvive”?

Ezek inkább belső tájékozódási pontok, amelyek segíthetnek szakmailag tisztábban látni a saját helyzetünket.

4. Végül pedig

Azt is fontosnak tartjuk, hogy ha valaki bizonytalan egy helyzet megítélésében, annak legyen tere szakmai párbeszédben is helyet adni. Sok eset nem fekete-fehér, és gyakran már az is sokat segít, ha a kapcsolódások, szándékok és különbségek kimondhatóvá válnak.

A dokumentum célja nem az, hogy szorongást keltsen azokban, akik jóhiszeműen és elkötelezetten kapcsolódnak az Ökopszichológiai Intézet munkájához. Épp ellenkezőleg: azt szeretnénk támogatni, hogy a nálunk tanultak és a hozzánk kapcsolódó szakmai tartalmak örömmel, szabadsággal és egyben tisztán éljenek tovább mások munkájában is.

Abban hiszünk, hogy a szakmai kapcsolódások láthatósága, a források iránti érzékenység és a tiszta önmeghatározás nem korlátozzák, hanem mélyítik és hitelesebbé teszik a továbbvitt munkát.